

ասիկայ նաեւ անոնք ձենին, որ ամենին, բան մը չունին. » կրտսամբ, թէ եւ չուսով եղած բարիքը կրկին յարգ ունեցած ըլլայ, ոչ միայն օր ըստ օրէ անգամսեւեւ տատարուեանք արժանանալ, ինչպէս որ մայրաքաղաքի գանի մը բարեխեր անձինք փութացին, այսմ, այլ նաեւ ինչպէս Կապիւղն եւ Միշապիւղը մեզի, նոյնպէս նաեւ Նիկոմիդիա իր շրջակայ գիւղօրեկէք բարի օրինակ մը կրնայ ըլլալ, միանգամայն օր աւուր բարեյաջողութիւն գտնելով, ըստ որում գործի մը բազողութիւնը ամեն աշխատութեանց վարձքն է, որն որ երկնային Նախախնամութենէն միայն կապտանք ամեն ժամանակ: Ընդունեցէք մեր յարգանաց խորին նաւաստիքը:

« Ի զիմաց բնկերութեան Ընդերցասիրաց
Ն. ՅԱԿՈԲ ԲԱԼԱՆՈՍ.
(ՄԱՍԻՍ.)
Վերաւանսեւ Ընկերութեան: »

ԳԱՐԻԻԷԼ Վ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ. — Փերրպուրկի մէջ ի յոյց մեծի ուրախութեան յիշատակին Առաջնորդութեան Գերազատելի Գարբիէլ Վարդապետին մեր սիրելի ազգայինք հայախոսք խրատականներ են առաւել, եւ Գեր. Վարդապետին զիմաց գեղեցիկ գեղեցիկ բանախօսութիւններ են ըրեր ի բարեմաղբութիւն եւ ի խնդակցութիւն Նմա եւ միմեանց որ այնպիսի Աստուգծնութիւն Առաջնորդի մը արժանացան չերկնից:

Ասոնցմէ երկուք մը դնեմք նոս ի ճաշակ:

Ա. « Աստուածընտիր Առաջնորդ եւ հոգեւորագետ Հայր.

« Դռնէ եւ մեզ ամենեւոյն առնաստիակ հրաժարական ողջոյն տաճար նորանից, որոյ կենակցութիւնն, քնտանեկան քաղցր գրոյցը, բարեկամական խորհուրդները եւ հայրական խրատները մեր հոգւոյ համար դարձան այս կարճ միջոցումը ինչպէս կենսաբեր տարր՝ այնքան կարեւոր եւ օգտակար, որ քան օրը պիտանի է մեր շնորհաբան համար: Այս ամբողջ ամիսը, որ Գուք մնացիք մեր մէջ՝ մեզ համար անցաւ իբրեւ քաղցր, անգործ, սփոքարաւոր քաջ եւ խիստ կարճատեւ երազ, եւ որքան դառն եւ անախտ ը սրափիլն այսպիսի քնից, այնքան այժմ դառն է մեզ համար այն խնդիրներն թէ, մեր սիրական հոգեւոր Հայրն այն եւս չիսկի լինելու մեր մէջ: Սիրեցինք Ձեզ մտերմաբար երախայական զգացմամբ՝ ինչպէս սիրում է միմեկն երախան իւր գործակի օրը. երկար ժամանակ կը քաշենք Ձեր անձնակ կարօտը, եւ յախտեան ջինջ եւ անաղօտ կրնամք Ձեր բարի յիշատակը մեր սրտի մէջ, եւ այն րոպէներն որ անցուցինք Ձեզ նեւ՝ կրկին մեր կենաց մէջ ամենարանկազինք, նուիրակներ, — ուրեմն եւ անմոռանալիք:

« Բայց ինչ եմ առում. միք մեր սերը դեպ առ պատուական Անձնոյ Ձեր առանց իրիք շարժառիթի էր, ոչ. եւ միք այն համակրութիւնը որ անկամ ձգում էր մեզ դեպ առ Ձեզ, առողջամտութիւնն չէ կարող իրաւացի փաստերով ապացուցանել, այն: — Մենք սիրելի էինք Ձեզ դեռ եւս չբոսած Ձեր պատուական Անձը, սիրելի էինք Ձեզ ձեր աշխարհաքաղաք հոգեւորում, որին Գուք արժանացար արխարար մարտնչով՝ ազգասիրութեան ասպարիզումը. սիրելի էինք Ձեզ այն տաճարական ճրգանց համար, որ Գուք ի սեր մեր սիրական ազգին քաշեցիք պատանկութեան հասակից սկսեալ մինչեւ ցարդ, եւ երբ չբնատուցինք մինչ ցարդ եւ Ձեր սիրագործութեանց արժանի վարձը արդարեւ զիպող ժամու կրնայինք:

« Այժմ Ձեր անտարբեր այցելութեանը մնում են մերբարդպէս որդեգրել արմատախտ երբեք. սպասում են նոքա Ձեր ուրախասիր գալուստեան՝ ինչպէս որ մի ժամանակ մենք էինք սպասում. արդարեւ կը սիրեն եւ կ'զննատեն Ձեր արժանաւորութիւնը առաւել քան թէ մենք, որովհետեւ րազմա կարօտեալ են նոքա Ձեզ պէս գիտնական, խոնական եւ գրաւատ Հօրը: Նոցա ծարաւ հոգին փափաքում է այն զովագին ջրոյն, որ պիտի թոյլի Ձեր իմաստութեան աղբրէն:

« Բնացէք ուրեմն ոմ գրաւատ Հայր, զովագուցէք նոցա չարատանջ պապակը. սրբեցէք նոցա աչքն այն րազմադարեան արտասուքը, որ սզոյն մէջ գիշեր ու ցերեկ առատօրէն վազում է, ի րոնց առեք նոցա հոգւոյ աչքերէն այն ստուար քօղը, որ արգելում է նոցա տեսանել արեգական անաղօտ ճառագայթը:

« Իսկ մենք, որ կարօտակեզ հոգով կրնամք այս տեղ, անկեղծ սրտիւ, ջերմեանեղ հոգով կը վերադառնանք առ Հայրն երկնաւոր մեր հայցումը այսպէս.

« Տէր ամենակալ, Աստուած Գրիգորի. Սահակայ եւ Մեսրոպայ՝ Դոս պառնակ Բօ գրաւատ աշուղի այս մեր յոյսը, որ ըստ մեր իրաւացի ակնկալութեան, նորոգելու է մեզ համար ոսկի դարը Հայաստանի, պահպանել սորան ամենայն հոգեկան եւ մարմնաւոր աստիքի. անդադար սերմանէ սորա՝ սրտի մէջ բարի բարի միտք, որոյ սերմունք ծին, ծաղկին եւ ազգին համար հոգեւոր սնունդ դառնան: Տէր, հեռացուր դորամեն այն զայրակողութիւնը, որոնք պէսպէս հրապուրեց ձեւերով սարկում են մարդու սրտի մէջ. անաջատութեան կշռոց նմարք երբեք անհաստատ չլինին սորա ձեռքումը. շողորրութիւնը երբեք ճշմարտախօսութեան տեղ չի անցնի դորա առաջ. իւր

անձին փառքը, պատիւը, պարծանքը եւ ամենայն փայլելութիւնը՝ գտնէ Հայոց ազգի փառաց, պատուի եւ երջանկութեան մէջ: Տէր Աստուած՝ սրբէ դորա ճանապարհը այն ամենայն խոցք եւ խուրեխէն, որոնք երբեմն հանդիպում են առաքելի անձանց բարի ձեռնարկութեանց մէջ: Եւ երբ գրաւատի որ մարդիկ չի գնահատեն դորա իսկապէս բարի գործքը՝ թող չի վնասի դորա ոգին. ու երբ տգիտութիւն, ցարակաւորութիւն, նախանձ, մոլեռանդութիւն, եւ այլ դոցա նման մոլի կիրք դաշն կուպած միասին՝ գան խափանելու դորա առաքելի գործերը, տուր գորութիւն դորա հոգւոյն շնորհաւատիլ. այլ ըստ միաժին Որդւոյդ վերջին աստուածային խօսքերը բերանը առած կրկնէ՝ Տէր թող դոցա զի ոչ գիտեն գինը գործեն: Բնա, է Տէր, մեր մեղաց արժանաճառ պատիւը. մեր այսպիսի համբերութեան փոխարեն առաքի մեզ երջանկաւետ օրեր: Եւ միայն այն ժամանակ կրնանք մենք որ Դոսն ներել եւ մեր անցեալ մոլորութիւնքն եւ սխալներն եւ հաշտուել եւ մեր հետը, երբ օրնեն դորա ամենայն բարի ձեռնարկութիւններն, ի փառս ամուսն թո սրբոյ, ի միսիրարութիւն եւ յերջանկութիւն ազգիս Հայոց, եւ երբ պարգեւես դորան երկար եւ բարեբաւոյն կենանք, որ նուիրելու է դա յօգուտ իւր սիրեցեալ ազգին: »

ԳԱՄԱՌ. ԲԱԼԻՊԱ:

1857 Նոյեմբեր 20, Ս. Պ. Բուրգ:

Բ. « Աստուածապարզ եւ Առաջնորդ եւ Հայր սրբաւուն.

« Որպէս երբեմն Սուրբ Հայրն Մեսրոպայց ելեալ գտնազան կողմանց Հայաստանեայց երկրի, անխոնջ ձգնութեամբ ի կառուցումը զարոցաց պարապէր առ ի նոսրին գնայկիկ մանկունսն յուսումն կրթութեան արժարձէր, զնոյն նմանութիւն յանձին բերեալ այժմ եւ մերս րազմախօս Վարդապետ Գարբիէլ, ի գերբնջանիկ բարեմասնութիւնն նախին Հայրց մերոց սրբոց քնակովիսէ: Բանցի՝ ոչ ապարեն սա ինքն է, որ գալալեւն տաճանակիր արկածից յարգարեալ յարմարեալ երկնանպատ ջանիւք, ի գերաւորակ մայրաքաղաքին Գաղղիոյ, իմենադիր եղև րազմապետին ազգային վարժարանին: Ոչ ապարեն սա ինքն է, որ ընծակեաց ազգի մերում գնայրենանիցին օրագրութիւն, գրաղցրաման ի քիմս եւ զովագուցին պապակի փափաքողաց կարօտատանջ ազգայնոցս ծագաց ի ծագ աշխարհի: Ոչ ապարեն սա ինքն է, որ յոգնաշխատ ուղեւորութեամբ գալ հասանէ ի հայրնակ քաղաքս Տաճկաստանի եւ Ռուսաստանի, բորբոքեալ երկնանուէր սիրով, ի տարածութիւն հոգեւոր եւ քաղաքական կրթութեանց ի միջի խորց հայրենակցաց: Բայց ինձ քան լիցի եւ գեր քան զյանդգնութիւն, ի դուգնալեալ բանախօսութեան քանել պարտաւել զվաղեւապարզ ձրից բարեմասնութեան ազգասիրելու Հօր՝ գրի եւ զտարածութեան:

« Մեր սակաւարիւ Հայագիւրքս մայրաքաղաքիս զառաքելին փայլելով գրաբերարդութեանց տրաւ եւ գանչիշաբար խօսակցութեանց անուշամ պտուղս, յոմարեալս համարեալ եւ զպատշաճից փայլել, ուր ուրեք գնա գտանեալք, իբր արժութիք յորան մոլորվաք, ըստ տերունականն ձայնի: Բայց արդ չես սակաւուց ինչ աւուրց ելանէ մեկն ի մեզ Հայրս մեր պատուական. կարճատեւ մերս էր փայլելութիւն, քայց եւ գեղեցիկ. արձանագիրք յիշատակաց մերոց պահեսցն պահպանեցն գնանաւոր աւուրցս երկնափայլել երջանկութիւն: Եւ դու իսկ մեծարդոյ Տէր, մի ամաղեսցես պարծիլ մեօք ի դեմս ամբատանաց, զի թէ մեծամեծ ազգասիրական գործոց ձեռնատուութիւն նուագեալ ի մեզ գտանեալ, սիրոյ եւ եռանդեանն բորբոք լիցի քեզ առնաւատեալ փախարանաց յառաջարկմ ի վերեան մեզ գտանիլ, մինչ երկնային Տեսչութիւն հնարաւորեց զովարարութեան մեր:

« Իսկ զինք բարեմաղբութիւնն աստուգութիւն քեզ. յոգնաւելն ապացոյց երջանկափայլել սիրոյ մեր առ քեզ, արժանութիւն Հայր. հարցուք գրեւոր սաղմոսերգութեանն ասելով՝ Տէր ուղղեսցէ գզնեալ քո ի ճանապարհս ի խաղաղութեան. Տէր ուղղեսցէ նա առաջնորդեցէ հոգւոյ քում գնալ արդարութեան ճանապարհաւ եւ ի կեանս յախտնից:

Ի 5 Նոյեմբերի 1857 ի Ս. Պետրբուրգ:

Ասացալ ի տան ծիրունգարդ հայկազն Աղեքսանդրի Խուրաբախշեանց:

ՀԱՆՔԵԼՈՒԿ

Ինքն ինքնին ինձ կէր
Ուզեմ լուզեմ կէր քնիք,
Չորս կողմս տուր կպցոյն,
Յօգնել չուիմ որ գաղտնի.
Ասեցա ըլլայ՝ չեմ ստիպի,
Եսեիքնէ՛ չեմ սրժիք:

ՅՈՒՆՈՒՄԻՐ Հանկալն է ԱԶԳ:

Propriétaire-gérant: A. JACHAT

Ի ՓԱՐԻԶ, ՅԱՐԱՄԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ.

Typographie arménienne ERNEST MEYER, 3, rue de l'Abbaye, à Paris.